

com ho van ser als anys següents el popularíssim *Concierto de los Radiooyentes* o el *Programmes à la carte*. En aquests primers mesos de vida, tampoc no s'havia practicat encara l'estricta segmentació lingüística posterior, que destinaria la franja horària diürna a l'audiència francesa i la nocturna, a l'espanyola.

Escrihuella i Abouly compartien estudi i s'alternaven al micròfon. Només a l'hora de dinar s'hi quedava un tot sol. Entre les anècdotes d'aquesta autèntica edat dels pioners, recorda l'esbroncada que li va etzibar el locutor francès, més veterà, quan un dia se li van creuar els cables i, en lloc de l'*Aquí Radio Andorra* de rigor, va deixar anar un *Aquí Radio Badalona, emisora de la costa...* «El millor va ser que, l'endemà, al mateix Abouly se li va escapar un 'lci, Radio Toulouse...'. La memòria d'Escrihuella conserva detalls dispersos però sucosos que no encerta a interpretar. Per exemple, els dos bàndols en què estaven dividits els capítols de Radio Andorra: «Venia un i

► Radio Andorra ► L'edifici, al 1939; els estudis es trobaven a la torre, creu recordar Escrihuella.

DESPRÉS D'ANDORRA

El 1940 va tornar a Radio Badalona, i a mitjan decenni va penjar els micròfons; no va tornar a fer ràdio

JUSTÍCIA

N'hi va haver d'altres i de molt més populars, però ella va ser la primera 'mademoiselle Aquí'. A cadascú, el seu

COMIAT EN VERS

'La vida de tu m'allunya, però et sentiré al meu costat./ I quan seré a Catalunya/ recordaré les besades que t'he dat'

ens deia que diguéssim tal i tal cosa; després en venia un altre, i el contrari. I *monsieur Abouly* decidia: 'Ho farem com vulguem nosaltres'. Evoca també el clima de certa crispació que es vivia a l'Andorra de l'època: «En més d'una ocasió van apedregar la camioneta de Radio Andorra que em venia a buscar a l'hotel per portar-me a Encamp. Eren els obrers que treballaven a la carretera. No sé per què ho feien, allò, però es va acabar quan el senyor Puiggròs va venir a buscar-me ell personalment».

'La vida de tu m'allunya...'

Radio Andorra era encara una aventura precària en un món que s'enfonsava en la guerra mundial. Però començava a convertir-se en el fenomen de masses que era ja a mitjan anys 40. Així s'explica que, a les poques setmanes de recomençar les emissions, el doctor Picart –que als records d'Escrihuella és un dels personatges que tallava el bacallà a Radio Andorra– li va demanar de fir-

► Locutora pionera ► Escrihuella va ser la primera veu a parlar pels micròfons de Radio Andorra.

mar les primeres targetes postals per als admiradors: «Se'l veia molt incòmode, el dia que m'ho va proposar. Jo li deia que no hi havia cap problema, per part meua. I va resultar que em van plantificar unes fo-

tografies que li havien fet a una maniquí professional, una noia rossa, maquíssima, que semblava la Grace Kelly. ¡Eus veu que jo no els semblava prou maca! Però vaig firmar».

La carrera posterior d'Escrihuella

va ser breu. A mitjan anys 40 va seguir el seu marit –el compositor i director català Joan Pich i Santasuna– a les Illes Canàries, per fer-s'hi càrrec de la Filharmònica de Las Palmas, i va abandonar Radio Badalona, on

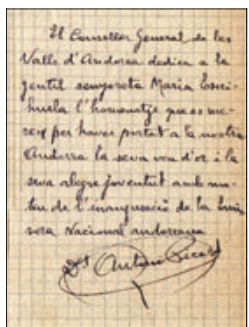
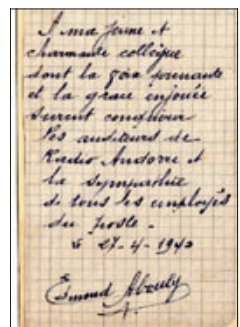

► La celebritat ► Zorzano.

La veu que va convertir Radio Andorra en una estació universal

► El mèrit i la glòria del pioner ha de ser en justícia per a Maria Escrihuella, la primera locutora de Radio Andorra, segons certifica la nota manuscrita del conseller Picart. El cert, però, és que qui va catapultar la celebritat de l'estació fins a quotes inimaginables probablement a l'abril del 1940 va ser Victoria Zorzano, l'aprenenta que li van posar a Escrihuella i que va acabar convertint-se en la *mademoiselle Aquí* per excel·lència. Zorzano va ser la veu de Radio Andorra durant la 2a Guerra Mundial, quan l'estació va ser ambicionada pels nazis –corre la llegenda que l'emissora d'Encamp va ser un regal de Goebbels a Trémoulet– i utilitzada pels aliats, que ordenaven determinades cançons per fer saber que un comboi de refugiats dels que creuava a peu els Pirineus havia arribat al seu destí. Un moment fascinant que ha estat novel·lat per Sylvain Athiel a *Conquistadors des Ondes*. Zorzano va deixar Radio Andorra el 1946. Curiosament, la van succeir les germanes Amigó, badalonines com Escrihuella.

La «veu d'or» de la «gentil senyoreta» Maria Escrihuella

► Agraïments ► Notes manuscrites d'E. Abouly i A. Picart.

► Escrihuella ha conservat durant quasi set decenniis el quadern en què els seus companys de Radio Andorra li van escriure unes notes a l'hora dels adéus. Hi ha el seu col·lega de micròfon, *monsieur Edmond Abouly*, que s'hi refereix com a «*ma jeune et charmante collègue*»; hi ha també el testimoni del gran cap, Jacques Trémoulet, que diu que la veu de la locutora catalana és «*aussi belle et aussi gaie que le ciel d'Espagne*». I el del conseller Antoni Picart, que s'hi refereix com a «gentil senyoreta» i en glossa «la veu d'or» amb motiu de «la inauguració de l'emissora nacional andorrana».

s'havia reincorporat després de la incursió andorrana. Ja no tornaria a posar-se al davant d'un micròfon. A l'hora dels adéus, i a banda dels sentits missatges que li van dedicar els seus col·legues de Radio Andorra, Escrihuella va escriure uns versos al llibre d'or de l'emissora. Llibre avui en parador desconegut com tants altres elements del patrimoni radiofònic, començant pel gong. Però aquesta és una altra història amb què el Govern actual s'haurà d'enfrontar un dia. Anem amb els versets, que fan així: *La vida de tu m'allunya, però et sentiré al meu costat./ I quan seré a Catalunya/ recordaré les besades que t'he dat*. Una declaració d'amor que ha trigat quasi set decenniis a veure's corresposta i que hauria de servir per restituir el lloc d'honor que li correspon a Maria Escrihuella en la petita història de la radiodifusió andorrana i mundial. N'hi va haver d'altres i de molt més populars, sens dubte. Però ella va ser la primera *mademoiselle Aquí*. A cadascú, el que és seu. ■

*aluengo@andorra.elperiodico.com